

BOOK REVIEWS

HANS-JÜRGEN BEUG, Leitfaden der Pollenbestimmung für Mitteleuropa und angrenzende Gebiete. Mit einem Vorwort von F. Firbas. Lieferung 1, 63 S., mit 17 Abb. und 8 Taf. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, 1961. D.M. 22.50.

De belofte die het verschijnen van dit werk inhoudt zal door de Nederlandse en alle andere West- en Middeneuropese pollenanalytici met vreugde begroet worden. Immers, als dit werk eens voltooid is, zullen we beschikken over een determineertabel van onze pollenkorrels met beschrijvingen en afbeeldingen. En daaraan bestaat zo'n grote behoefte dat de meeste instituten reeds voor eigen gebruik beschikken over tabellen, tekeningen of foto's, ponskaarten e.d. Dr. BEUG, uit de Göttinger school van Firbas, heeft dit werk op zich genomen en met de thans beschikbare eerste resultaten kunnen we hem en zijn leermeester zeker gelukwensen. De eerste aflevering bevat de *Polyadaeae*, *Tetradetae*, *Dyadaeae*, *Vesiculatae*, *Inaperturatae*, *Monoporatae*, *Monocolpatae*, *Syncolpatae* en *Dicolpatae*, die hier „Klassen” genoemd worden. Hier had beter een neutraal woord gebruikt kunnen worden, b.v. *turma*. Bovendien ontbreekt een sleutel waarmee tot deze klassen gekomen kan worden; dit wordt klaarblijkelijk bekend verondersteld.

Uiteraard was het niet altijd mogelijk tot een soort te komen in de tabellen en dikwijls ook niet tot het genus, zodat men dan op z.g. „Sammelgruppen” uitkomt. Terecht is hierbij afgezien van uitsluitend electronenmicroscopisch waarneembare verschillenmerken. ERDTMAN en medewerkers bereiken hiermee indrukwekkende resultaten maar voor het doel van dit werk zijn ze niet bruikbaar. Wel had misschien hier en daar meer aandacht besteed kunnen worden aan fasencontrastmicroscopie; dit is slechts konsekwent geschied bij de cerealea.

De aflevering begint met een voorlopige inleiding omvattende een nog al summier hoofdstukje over methodiek en een terminologie. De pollenkorrels zijn afgebeeld door foto's met soms enkele verklarende lijnclichees. Over het algemeen zijn de foto's zeer fraai; ref. prefereert tekeningen maar dat is een persoonlijke opvatting. Het is echter jammer dat niet alle bij veen-onderzoek dikwijls aangetroffen pollenkorrels afgebeeld zijn: waarom b.v. geen afbeeldingen van *Typha*, *Sparganium*, *Populus*?

Aan de waarde van de statistische onderscheiding van de korrels van de *Pinus*-soorten mag toch nog wel getwijfeld worden.

Naast de voor Noord-Europa opgezette en lang niet volledige „master key” van FAEGRI en IVERSEN en de vaak willekeurig gekozen afbeeldingen van ERDTMAN, BERTSCH, JONAS e.a. krijgen we thans een pollenatlas die vooral voor het historisch-plantengeografisch onderzoek veel waarde heeft. Voor de zuivere pollenmorfologie gaat hij niet ver genoeg. En naast determineertabellen zijn toch eigenlijk, vooral voor pollenkorrels, ponskaarten onmisbaar. Misschien zal blijken dat deze vervaardigd kunnen worden met behulp van dit werk.

F. P. J.